

Mål C-565/22**Begäran om förhandsavgörande****Datum för ingivande:**

26 augusti 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Oberster Gerichtshof (Österrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

20 juli 2022

Klagande (sökande i första instans):

Verein für Konsumenteninformation

Motpart (svarande i första instans):

Sofatutor GmbH

Oberster Gerichtshof har, i egenskap av domstol i sista instans, i målet mellan klaganden Verein für Konsumenteninformation, 1060 Wien, [utelämnas] och motparten Sofatutor GmbH, Tyskland, 10245 Berlin, [utelämnas] avseende förbuds föreläggande och offentliggörande av en dom, med anledning av klagandens överklagande av den dom som meddelats av Oberlandesgericht Wien, i egenskap av appellationsdomstol, den 18 mars 2022, GZ 5 R 141/21y-30, genom vilken Handelsgericht Wiens dom av den 23 juni 2021, GZ 30 Cg 29/20x-25, ändrades, [utelämnas] meddelat följande

B e s l u t

I. Följande fråga hänskjuts till Europeiska unionens domstol för ett förhandsavgörande i enlighet med artikel 267 i EUF-fördraget:

Ska artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter tolkas så, att konsumenten, när ett distansavtal ”förnyas automatiskt” (artikel 6.1 o i direktivet), ges ny ångerrätt?

II. [utelämnas][Vilandeförklaring av förfarandet]

S k ä l:

A. Faktiska omständigheter

- 1 Klaganden är en förening som, enligt 29 § i Konsumentenschutzgesetz (konsumentsskyddslagen) (nedan kallad KSchG), har talerätt
- 2 Motparten (nedan kallad Sofatutor) driver onlineplattformar för lärande. Sofatutor erbjuder också sina tjänster via internet över hela Österrikes territorium och har inom ramen för sin affärsverksamhet regelbunden juridisk kontakt med konsumenter, i den mening som avses i 1 § KSchG, vilka har sin hemvist eller vanliga vistelseort i Österrike. Sofatutor ingår avtal med konsumenterna på grundval av sina allmänna avtalsvillkor.
- 3 I Sofatutors allmänna villkor föreskrivs att när ett abonnemang bokas på plattformen för första gången kan det testas kostnadsfritt i 30 dagar från det att avtalet ingåtts och avtalet kan sägas upp när som helst under denna period. Vidare anges att abonnemanget blir avgiftsbelagt först efter utgången av de 30 dagarna och att den avgiftsbelagda abonnemangsperiod som avtalats i bokningsförfarandet börjar löpa om avtalet inte sägs upp inom dessa 30 dagar.
- 4 Om den betalda abonnemangsperioden löper ut, utan att Sofatutor eller konsumenten har sagt upp avtalet i tid, föreskrivs det i de allmänna villkoren att abonnemanget förnyas automatiskt för en viss tidsperiod.
- 5 Sofatutor ska i samband med det inledande avtalet ingås informera konsumenten om dennes rätt att häva avtalet (ångerrätt) med anledning av att det ingåtts genom distansförsäljning.

B. Parternas argument och förfarandet i det nationella målet

- 6 **Klaganden** yrkar – i den mån det fortfarande är relevant för överklagandeförfarandet – att Sofatutor ska åläggas att ”underlåta att i affärsverksamhet som riktar sig till konsumenter, vid förlängning av ett tidsbegränsat avtal som ingåtts genom distansförsäljning, på ett klart och tydligt sätt informera konsumenterna om villkoren, tidsfristerna och förfarandet för att utöva ångerrätten, vilket ska ske genom att konsumenten tillhandahålls standardformuläret för ångerrätt eller likvärdiga metoder”. Klaganden anser att ordalydelsen i artikel 9 i direktivet inte innehåller någon begränsning som gör att bestämmelsen endast omfattar det inledande avtalet. Följaktligen har konsumenten också rätt att häva avtalet (ångerrätt) enligt bestämmelsen i 11 § FAGG, genom vilken artikel 9 i direktivet införlivas med österrikisk rätt, när provabonnemanget omvandlas till ett vanligt abonnemang eller när ett vanligt abonnemang förnyas. Sofatutor informerade inte konsumenterna om denna rätt att även i ett senare led häva avtalet (ångerrätt). Sofatutor har därmed åsidosatt informationsplikten enligt 4 § punkt 1 led 8 FAGG, vilket gör att avtalsvillkoren är förbjudna enligt 28a § punkt 1 KSchG.
- 7 **Sofatutor** motsatte sig detta förbudsföreläggande. Sofatutor anser att de automatiska avtalsförnyelser som föreskrivs inte gör att konsumenten har rätt att

häva avtalet (ångerrätt) i ett senare led, varför företaget anser att det inte behövde informera konsumenten om en sådan rätt.

8 **Handelsgericht Wien** biföll – i för detta mål relevanta delar – klagandens yrkanden.

9 **Oberlandesgericht Wien** ändrade

– i för detta mål relevanta delar – Handelsgericht Wiens dom.

10 Detta avgörande **har överklagats av klaganden** till Oberster Gerichtshof, som meddelat prövningstillstånd.

C. Relevanta bestämmelser

Artikel 2 led 7, artikel 6.1 h och 6.1 o samt artikel 9.1 i konsumenträttsdirektivet har följande rubriker och lydelse:

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

...

7. distansavtal: varje köpe- eller tjänsteavtal som ingås mellan näringsidkaren och konsumenten med stöd av ett organiserat system för distansförsäljning eller tillhandahållande av tjänster på distans, utan att näringsidkaren och konsumenten samtidigt är fysiskt närvarande, enbart med utnyttjande av ett eller flera medel för distanskommunikation fram till och inbegripet den tidpunkt då avtalet ingås.

Artikel 6

Informationskrav vid distansavtal och avtal utanför fasta affärslokaler

1. Innan konsumenten blir bunden av ett distansavtal eller ett avtal utanför fasta affärslokaler eller ett motsvarande erbjudande ska näringsidkaren klart och tydligt ge konsumenten information om följande:

...

h) Om konsumenten har en ångerrätt, villkoren, tidsfristen och förfarandena för att utöva den, i enlighet med artikel 11.1, samt standardblanketten för utövande av ångerrätten enligt bilaga I B.

...

o) *Avtalets löptid, om tillämpligt, eller villkor för uppsägning av avtalet om löptiden är obegränsad eller avtalet förnyas automatiskt.*

Artikel 9

Ångerrätt

1. *Utom i de fall då de undantag som avses i artikel 16 är tillämpliga, ska konsumenten ha rätt att inom 14 dagar frånträda ett distansavtal eller avtal utanför fasta affärslokaler utan att behöva ange några skäl och utan några andra kostnader än de som anges i artiklarna 13.2 och 14.*

Bestämmelserna i 3 § led 2, 4 § punkt 1 led 8 och led 14 samt 11 § punkt 1 i Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (den österrikiska lagen om distans- och utrikestransaktioner) (nedan kallad FAGG) har följande rubriker och lydelse:

Definitioner

§ 3. *I denna lag gäller följande definitioner:*

...

2. *”distansavtal”: varje köpe- eller tjänsteavtal som ingås mellan näringsidkaren och konsumenten med stöd av ett organiserat system för distansförsäljning eller tillhandahållande av tjänster på distans, utan att näringsidkaren och konsumenten samtidigt är fysiskt närvarande, enbart med utnyttjande av ett eller flera medel för distanskommunikation fram till och inbegripet den tidpunkt då avtalet ingås.*

Innehållet i informationsskyldigheten; Rättsliga konsekvenser

§ 4. (1) *Innan konsumenten blir bunden av ett avtal eller en beställning ska näringsidkaren på ett klart och begripligt sätt informera konsumenten om följande:*

...

8. *Om konsumenten har en ångerrätt, villkoren, tidsfristen och förfarandena för att utöva den, vilket ska ske genom att konsumenten tillhandahålls standardformuläret för ångerrätt enligt bilaga I, del B.*

...

14. *Avtalets löptid, om tillämpligt, eller villkor för uppsägning av avtalet om löptiden är obegränsad eller avtalet förnyas automatiskt.*

Ångerrätt och ångerfrist

§ 11 (1) Konsumenten får frånträda ett distansavtal eller ett avtal utanför fasta affärslokaler inom 14 dagar utan att behöva ange några skäl för sitt beslut.

...

D. Motivering till begäran om förhandsavgörande

- 11 Utgången i målet beror till stor del på tolkningen av artikel 9.1 i direktivet, som i sin tur är vägledande för tolkningen av 11 § punkt 1 FAGG.
- 12 Enligt förarbetena till 11 § FAGG är ångerrätten inte begränsad till det inledande avtalet mellan en näringsidkare och en konsument. FAGG kan även omfatta förnyelse av ett befintligt men tidsbegränsat avtalsförhållande eller ändring av innehållet i ett befintligt avtalsförhållande, om avtalet ingåtts genom distansförsäljning eller utanför fasta affärslokaler, och därmed ge konsumenten ångerrätt vad gäller en överenskommen förnyelse eller ändring av ett avtal [utelämnas].
- 13 Med hänvisning till förarbetena anser man i doktrinen att en ångerrätt även kan komma i fråga vid ändring av innehållet eller (separat överenskommen) förnyelse av ett avtalsförhållande, oavsett hur det har ingåtts, genom ett avtal utanför fasta affärslokaler eller ett distansavtal [utelämnas]. Om konsumentens samtycke har getts genom en fiktiv deklaration måste konsumenten särskilt informeras om betydelsen av sitt beteende [utelämnas].
- 14 I doktrinen ifrågasätts att en *automatisk* förnyelse av ett distansavtal ger upphov till en ny rätt att häva avtalet (ångerrätt). Det påpekas att det i artikel 6.1 o i direktivet endast föreskrivs en skyldighet att informera om "[a]vtalets löptid, om tillämpligt, eller villkor för uppsägning av avtalet om löptiden är obegränsad eller avtalet förnyas automatiskt", men att det i bestämmelsen inte nämns någon ångerrätt eller en skyldighet att informera om en sådan rätt, trots att det handlar om automatisk förnyelse av ett avtal. Dessutom förnekas att den automatiska förnyelsen utgör ett (andra) "distansavtal", i den mening som avses i artikel 2.7 i direktivet. Detta motiveras av det faktum att inget (andra) avtal "ingås", utan att det första avtalet bara inte sägs upp (och att dess avtalsperiod därmed förlängs, vilket föreskrivs i det senare avtalet), samt av det faktum att det vid en automatisk avtalsförnyelse inte kan vara fråga om ett avtal som ingås "enbart med hjälp av teknik för distanskommunikation", i den mening som avses i den rättsliga definitionen av "distansavtal". Slutligen hävdas det att den typiska risken (som objektivt motiverar ångerrätten), som finns vid distansförsäljning, inte längre föreligger vid en automatisk förnyelse av avtalet (jfr. skäl 37 i direktivet). I detta fall var konsumenten redan tillräckligt bekant med varorna eller tjänsterna och hade redan vid det ursprungliga ingåendet av avtalet informerats på ett adekvat sätt om möjligheten till avtalsförnyelse [utelämnas].
- 15 Europeiska unionens domstol har slagit fast att artikel 2.2 a i direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter ska tolkas så, att ett tillägg till ett låneavtal inte omfattas av begreppet "avtal om finansiella tjänster", i

den mening som avses i denna bestämmelse, när tilläggsavtalet endast innebär en ändring av den ursprungligen överenskomna räntesatsen, utan att förlänga låneavtalets löptid eller ändra dess belopp, och när de ursprungliga villkoren i låneavtalet stipulerade att ett sådant tillägg skulle ingå eller i annat fall att en rörlig ränta skulle tillämpas (EU-domstolens dom i mål C-639/18, Sparkasse Südhofstein).

16 Enligt Oberster Gerichtshof

finns det, vad gäller den fråga som ställts inledningsvis, även om de argument som presenteras i doktrinen talar emot en ångerrätt och EU-domstolens beslut i mål C-639/18 inte ger någon ledning i förevarande fall, ingen *acte clair* [utelämnas]. Oberster Gerichtshof anser sig därför skyldig att i egenskap av domstol i sista instans begära ett förhandsavgörande (jfr. RS0082949).

[utelämnas] 20 juli 2022

[utelämnas]

ARBETSDOKUMENT